

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Frisprog mod H. H. Hr. Biskop Mynsters Forslag til en ny Forordnet Alterbog

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 136. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1839_640-txt-shoot-idm5152.pdf (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Ogsaa jeg vilde derfor gjerne foreslaae en *Middelvei*, naar jeg kunde finde en, der ikke lignede Gadernes i *Paris* og *Nyboder*, som er alt for langt fra at være gylden; men den Eneste, jeg kan øine, er *dobbelte Formularer ved Sacramenterne og Confirmationen*, 137 *Sognebaandets Løsning i samme Udstrækning, og frit Valg* mellem vore gamle *Texter* og *Collector* og dem, Hr. Biskoppen foreslaaer. Dette, og naturligviis Frihed for al *ny Tvang*, maatte nu vist nok alle *Upartiske* tilstaae, var en virkelig *Middelvei* mellem fuldkommen Frihed og slavisk *Afhængighed*, hvorved den Frihed, Regjeringen alt længe har taalt, snarere indskrænkedes end udvidedes, men *ordnedes lovlig* og blev taalelig for *Menigheden*; men Hovedsagen: de *dobbelte Formularer og Sognebaandets Løsning*, har jo ogsaa Hr. Biskop *Mynsters* Stemme imod sig, saa det seer broget ud. Vilde imidlertid Hr. Professor *Clausen* og hans Disipler, hvad aabenbar tjende dem bedst, forsone sig med *Sognebaandets Løsning*, opgive *Samvittigheds-Tvangen* og nøies med selv at have *Part i Friheden*, da turde der vel endnu være Haab om, at enten Hr. Biskop *Mynster* gav efter for *Omstændighederne*, eller at Regjeringen foretrak det almindelige *Bifald* for hans, lod Hr. Professor *Clausen* raade for de nye *Formularer* til *sine* Disipler, lod *Kirkegiængerne* vælge frit ved *Sacramenterne og Confirmationen* mellem dem og os, og saae da, om ikke *Sagen* vilde jævne sig selv over hele Landet, som det er soleklart, den vilde det i Hovedstaden. Det er derfor kun de saakaldte *Liberale* Gru for *Menigmands aandelige* Frihed, eller indgroede Nag til Alt hvad der kommer fra mig, som 138 giver *Kirke-Sagen* et fortvivlet Udseende, men hvorfor ikke haabe, at netop ved denne Leilighed, da *Friheds-Tabet* ved de *Mynsterske* *Formularer* er vist, og *Magt-Vindingen* over de *Umyndiges Sjæle* ei mindre tvivlsom end papistisk, *Hovedmændene* kunde give *Fornuftgrunde* *Magt* og finde sig i *Billighed*! Vist nok vilde de *Clausenske* *Formularer* i *Alterbogen* være en *Torn* i *Øiet* paa mangan *gammeldags* *Lutheran*, men naar de betragtede dem som *Prisen* for at sikkre sig selv og deres *Børn* det *Gamle* i *Stats-Kirken*, maatte og vilde de slaae sig til *Ro*. Ligeledes vilde *Sognebaandets Løsning* støde endeel *Sognepræster* af *alle* *Partier*, men det vilde i *Regelen* kun være de *Uduelige*, de *Dorske*, de *Magelige* og de *Herskesyge*, som *Regjeringen* aldrig kan sympathisere med, og de *Enkelte*, der kun af en vis *Ømfindtlighed* eller af *fantastiske Skrækkebilleder* er indtagne mod *Friheden*, vilde snart finde, den er slet ikke farlig, men vidunderlig beroligende for enhver *dygtig* *Præst*, der ønsker at hans *Sæd* maa voxe og bære moden *Frugt*, naar hans *Læber* forstumme. *Kjøbenhavn* beviser det noksom, hvorlidt det er at befrygte, *Man* paa *Landet* vil skareviis forlade nogen *taalelig* *Sognepræst*, og enhver alvorlig og retsindig *Præst* maa jo finde, at om det end var af de *allersletteste* *Grunde* en *Sognemand* forlod hans *Skriftestol* eller lod sit *Barn* gaae op at læse hos en anden *Præst*, kunde han dog aldrig noget *Øieblik* ønske med *verdslig Tvang* at hindre ham deri, saa det er kun den idelige *Forbytning* og *Forvexling* af *Christi Kirkes frivillige* og *Stats-Kirkens tvungne* *Medlemmer*, af *Aandeligt* med *Verdsligt*, af det *moralsk Ønskelige* med det *borgerlig Tilladelige*, og endelig af det *Tilladte* med det *Befalede*, det *Utilraadelige* med det *Forbudte*, der endnu forvirrer saadanne *Mænds* *Tanker* om *Sognebaandets Løsning*. Her, i *Tanke-Gangen*, findes da visselig en *gylden Middelvei*, der skiller ad hvad ei uden største *Forvirring* og reen *Fordærvelse* kan sammenblandes, og som jeg derfor inderlig vil ønske, alle mine ædle *Landsmænd* og især *Medtjenerne* i *Stats-Kirken* snart maatte finde og dristig følge, da jeg er vis paa, det skulde aldrig fortryde dem enten i *Tid* eller *Evighed*. *Man* har snakket og skrevet saalænge om en "*christelig Stat*," til sand og levende *Christendom* er nær ved at blive *husvild* og *fredløs* i alle *Stater*, saa hvor *Man* ikke med det *tomme* *Navn* vil erklære det *virkelig Tilsvarende* aaben *Feide*, maa man dog endelig huske, at enten er *Stat* kun en *Titel* for hele det *Borgerlige Selskab*, og da er *ingen* *Stat christelig*, eller det er en *Titel* for *Øvrigheden*, og da veed *Man*, den kan *Ingen* paatvinge sin eller fratvinge deres *Tro*, eller det er *Navnet* paa en *luftig Idee*, som den *virkelige* *Øvrighed* og alle det *Borgerlige Selskabs* *Medlemmer* dog vel ikke skal opoffre sig for. Det *Rige*, *Christus* har stiftet, er vist nok en *christelig* *Stat*, men, som vi Alle veed, ikke af *denne* *Verden*, saa den bestaaer kun ved *aandelig Frihed* og bekæmpes derfor netop ved al *Samvittigheds-Tvang*, om den end øves under det *allerchristeligste* *Paaskud*!